

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus IV. Demonstratur singularis injuria, quam Peccatum infert
Sanctissimæ Trinitatis Mysterio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45988](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45988)

DISCURSUS IV.

Demonstratur singularis injuria, quam Peccatum infert Sanctissime Trinitatis Mysterio.

Abevil. Theolog. affli. p. v. med. 2.

I. Deam magis prefe-
ctam, quæ, in his
tenebris, de summâ
Dei essentiâ haberi
possit, volunt esse
illam, quâ Deus ve-
rè Trinus & unus, Trinus in perso-
nis, & unus in substantiâ repræsen-
tatur: Hæc est illa prærogativa, qua
essentiâ increata à creatâ distinguitur;
hæc est mysteriorum omnium myster-
ium; hæc est miraculorum miraculum;
hæc clarè cognita, non solum creatura-
rum, sed ipsiusmet Dei cor, æternâ re-
plet beatitudine. Quare si peccatum
divinis perfectionibus planè opposi-
tum est, Adversatur supra omne,
quod dicitur Deus, non poterimus
justiorem de tam monstrôsâ illius de-
formitate habere ideam, quàm si i-
dem ut notabilissimam Sanctæ Trini-
tatis injuriam perpenderitimus. Qua-
re officij mei erit hodie, primò istud
divinitatis arcanum pro gradu & ca-
pacitate vestrâ explicare; deinde ex
hac explicatione inferre, quàm imma-
nis sit injuria, quâ Deus per peccatum
afficitur.

I.

II. Sancta Fides duo inter extrema
progreditur, quod utrumque diligen-
tissimè evitandum est; hæc sunt Cu-
riolositas, & Ignorantia. Curiositas est te-

meraria, qua divina essentia secretis
penetrare præsumit; cum ne quidem
minimam aliquam essentia create
particulam intelligere valeat. Ignor-
antia, est stupida; que divina illa
mysteria negligit cognoscere, præter
quæ intelligenda Mundo nati fuerunt.
Sed Fides inter duos hos sibi opposita
ambulans scopulos, feliciter veritatis
portum ingreditur; æum neque in-
comprehensibilem arroganter cona-
tur comprehendere, ne opprimatur à
gloria; Scrutator Majestatis appropin-
quet à gloria, nec mysteria à Deo re-
velata meditari omittit, ne gravè
illas incurrat minas: Si quis ignorat
ignorabitur.

III. Primum ergo, quod Fides de San-
ctissime Trinitatis mysterio nobis præ-
ponit, est Divina ipsius Unitas. Primum
esse, supremus Dominus, immutabili-
lis, infinitus, independens, summe
perfectus, non potest esse nisi unus.
Summum magnum unicum sit, nisi
est, inquit Tertullianus, nec dicitur
summum magnum, nisi parem non se-
bens. Si Deus non esset unus solus;
non amplius esset Deus; quia non
possideret illud bonum, quod alter
possideret. Neque vobis imaginari
ni, Deum esse unum eo modo, quod
aliæ substantiæ dicuntur unæ, unus
Angelus, una Anima, unus Homo.

P. SE
HOMO

Ita res potius deberent dici unitæ
quàm unæ; quia cùm sint substantiæ
materiales, ex multis partibus sunt
compositæ; & si sunt spirituales, è
multis constant perfectionibus. In
Essentiâ verò divina est admirabilis
quædam unitas, quæ essentiâ suâ sim-
plicissimâ omne bonum comprehen-
dit, ita ut jure merito à Doctoribus
non solum una, sed unissima vocetur;
quia in illâ præter illam ipsam nihil
aliud invenitur. *Inter omnia, quæ
verum dicuntur, arcem tenet unitas di-
vine Trinitatis.* Præterea non solum
hic Deus noster unus est, sed unicus,
& quidem unicus essentialiter. *Unus
est necessarium.* Etiam Sol unicus est
in hoc universo; sed non est unicus
essentialiter; cùm pluries multiplicari
possit, quàm nunc sint in cœlis stellæ:
potest enim Deus vocis suæ imperio
videm creare mundos unico mo-
mento, & in quovis illorum velut cor-
porum tam ingentium cor, proprium
suum collocare Solem. Quamobrem
propria Dei dos est singularitas, nec
alio modo, sicut nec divina natura, ab
illo perdi potest. *Quis Deus præter
Deum nostrum?* Et hæc est illa gloria,
quæ per Prophetam protestatur
Deus, se non daturum alteri, & in
illis considerationem, particulari
cum attentione nos vocat: *Videte,
quod ego sum solus, & non est alius præ-
ter me.*

IV. Contra hanc ergo tam prop-
riam divinæ essentiæ prerogativam
indurgit Peccatum: *Adversatur supra
omne, quod dicitur DEUS.* Aman-
do enim creaturam, pluriusquæ quàm

Deum æstimando, quasi novam divi-
nitatem homo sibi fingit. *Tibi soli Ps. 50.
peccavi, ideo dicebat Sanctus ille Rex,
tibi soli peccavi, hoc est, tibi, qui solus
es.* Domine, contra te solum pecca-
vi, qui unus es & multiplicari non
potes; ideoque peccando illam tam
pulchram coronam à capite tuo au-
ferre conatus sum, ita ut non ampliùs
sis Deus meus, aut non ampliùs sis
solus. His igitur duobus modis à pec-
cato divina oppugnatur unitas, aper-
tè quidem per Idololatriam, occultè
verò per quamvis præceptorum Dei
transgressionem.

V. Præteritis seculis tantùm Dei
veri inolevit ignorantia, ut Diæmon
facile tam enorme mendacium toti
humano generi persuaserit, plures in
Mundo esse Deos; imò tot, quot essent
creaturæ, aut in utilitatem, aut homi-
nis perniciem productæ. Hoc menda-
cio malignus hic Veterator obtinuit,
ut omnia quæ sunt templa, & totius mûn-
di altaria isti falsæ divinitati dedica-
rentur; arte non ab simili illi, quæ su-
perbissimus quondam ille Rex usus
est, qui cùm non posset cum exercitu
suo transvadare Euphraten, illum in
plures quàm centum rivulos divisit,
adeoque facile superavit. Eodem mo-
do cùm Diabolus magnam illam sub-
missionem à naturâ omnium cordi-
bus erga primum illud Esse impressam
vincere non potuerit, hanc innatam
submissionem in tot divisit partes,
quot adorabantur idola, ut illam vero
Deo auferret. Postquam verò ad-
ventu JEsu Christi ejusque Passione
tam enormis ignorantia è Mundo pro-

GENERI
Christianus

scripta est, verusque Dei cultus stabilis, alius Dæmoni, divinæ se opponendi unitati, non superest modus, quam peccatum; non quidem Intellectus, sed cordis idololatria; quæ Deo unicæ essentiz gloriam occulte furatur, aliâque quasi in creaturis, summo bono prælati, divinitatem constituit, ita ut inter idololatriam, & alia peccata hæc sit differentia, quæ est inter latronem publicum, & furem privatam. Latro apertâ fronte medio die in publicis vijs prædas agit. Fur autem occultus clam, & in tenebrosissimâ nocte aliena invadit. Eodem modo Idololatra quasi latro apertus non veretur publicè hanc propriam Dei invadere gloriam, quod solus sit; sed publicè templa & altaria exstruit, alijsque, quam Illi, victimas, & sacrificia offert; Peccator verò ordinarius, quasi fur occultus, hanc ipsam DEO aufert gloriam; sed tacitè, & in corde suo pro victimis, non tauros aut agnos, ut loquitur Sanctus Joannes Chrysostomus, sed quod p. jus est, animam propriam sacrificat. Et hæc non ex amplificatione dicta sunt, sed simplicissima veritati sunt consentanea.

S. Thom. VI. Aliqui putarunt, à timore in terris multiplicatos fuisse Deos: sed *2. 2. q. 27. art. 4.* stolidi illorum fuit opinio, non enim

timor, sed amor in causâ est, ut creatura pro Deo colatur. Amor illi summus, quo bonum aliquod creatum bono increato præferimus, quasi idolum aliquod in nobis efficit. *Quidquid* *S. Cyp.* *de dupl.* *homo DEO anteponeit, Deum sibi facit.* *maxi.* Inquit Sanctus Cyprianus, & hoc ipsum alij quoque Doctores asserunt.

Imò illud ipsum Deus inscripturis confirmat, cum nunc avaritiam, tunc ambitionem, modò libidinem, modò alia vitia practicam vocat idololatriam. *Israel si audieris me, non es in te Deus recens, neque adorabis Deum alienum:* quod idem est ac dicere, non peccabis, ut varij explicant interpretes; his primis verbis, non est in te Deus recens, significare voluit in latronem cordis peccatum, quod primò committitur; reliquis autem, non adorabis Deum alienum, indicare tertium operis peccatum, quod sequitur ex interno; quia in subditis peccare, est, Deum pro arbitrio sibi formare, constituendo in bono aliquo creato ultimum finem, & colendo eum bonum tanquam Deum; hoc est, cum amore prælationis in comparatione summi boni creatum diligitur, quemadmodum scriptis vobis dixi, ut cordibus vestris bene imprimatur hæc veritas, quæ plusquam omnes aliæ à peccato mortali committendo vos detertere debet.

Verum est, Christianos, cum Deum offendunt, non præsumere Divinitatem Deo auferre, eumque in corde suo negare; sed solum tanquam collegam imperij admittere, illique & Dæmoni simul & eodem tempore servire velle, qui est alter modus Deo coronam auferendi. Sed hoc ipsum impossibile est. Hanc enim facere divisionem, idem est, ac velle Deum non amplius esse solum, non amplius simplicem, non amplius unicum, ac illum ipsum esse, qui est. *Andr. H. de* *raël: Dominus Deus tuus, non est* *Quint*

Quare considerate obsecro, an non stulte sint illae exultationes, quae sepius adferuntur à peccatoribus, dicentibus, quod licet Deum offendant, se nihilominus illi devotos esse, exhibere charitatis opera, frequentare Ecclesias, sepius pro animabus in purgatorio detentis ad Deum preces fundere. Non equidem his operibus, licet bonis, salutem suam adipiscuntur, si à peccatis non desistant. Hoc est cultum Deo debitum dividere, unam illi partem, alteram creaturis attribuire, ut solent illi, qui jurant in Domino, et jurant in Melchom: imò hoc est creaturis majorem, minorem verò partem Deo dare. Si Deus non habet eorum, neque etiam partem desiderat. Aliàs enim nimis turpiter divina ipsius unitas violaretur, quia, sicut jam ante dixi vobis, idem est peccare, ac alteram Deitatem, idololatriam quidem magis occultam, sed non minus Deo injuriosam, nobisque, quam manifesta illa, minus damnosam cordi nostro inferre. *Ante me non est formatus Dominus, inquit Deus, et post me non erit.*

VIII. Hinc etiam magna illa nascitur turbatio, quae à peccato intrinsecus suscitatur, ut intelligamus quam verum sit, non esse in animam pacem, quae nunquam se Deo opponit. *Quis respicit et pacem habuit?* Testabuntur hoc omnes peccatores, qui si veritatem facere velint, dicere cogentur, nunquam se magis contentos fuisse, quam cum bene vixerunt. Causa istius perturbationis est, quod novum Dominum contra supra dictam

prohibitionem in throno cordis sui collocarint. *Non erit in te DEUS recens.* Si in Mundo, plusquam unus possibilis esset Deus, omnia sursum deorsumque verterentur. Quam calamitatem in quocunque Imperio non adfert multitudo capitum ad coronam aspirantium? Quamprimum haec ambitio Romanorum Monarchiam invasit, statim in visceribus suis majores experta est strages, quam unquam alijs ipsa intulerit. Similem omnino perturbationem peccatores in microcosmo, id est, in homine excitant; quare non mirentur, si similes in potentium rebellionem, in cogitationum strepitu, totiusque spiritus perturbatione indubitanter effectus experiantur. Aliter enim fieri non potest. Date alicui lapidi duo centra, quid faciet miser, dum à quovis illorum attrahetur? tremebundus haerebit, incertus, quò se inclinet. Eodem modo cum homo à ratione versus centrum suum, quod est Deus, inclinetur, trahaturque eodem tempore à passione quadam versus aliud boni cujusdam creati centrum, aded amati, ut præ illo Deum ipsum apernetur, necesse est, ut miser semper inquietus haereat. *Inquietum est cor S. Aug. meum, donec requiescat in te:* Hac est quaedam violentia, quae natura infertur, nec est ulla violentia, quae non pariat molestiam. *Si quid violentum est, etiam acerbum erit. Ecce igitur Charissimi, validissimum ex hoc c. 5. argumento motivum resistendi peccato, illudque fugiendi; eidem enim confentire, verè nihil est aliud, quam*

GNERI
Christianus

Jer. 16.
23.

Deum derelinquere, Deumque alienum sibi constituere, qui vobis, ut loquitur Propheta, neque de die, neque de nocte quietem concedat. Quamvis primarium motivum debet esse, hanc Deo non inferendi injuriam, ut in locum ejus ponatur creatura, ipsique gloria, quæ à singularitate ipsius, non tanquam supremi, sed Solius essentia provenit, auferatur.

Job. 23.
13.

Ipse enim Solus est.

IX. Cardinalis Baronius refert, Caligulam Imperatorem statuam suam in Templo Hierosolymitano collocare voluisse, ut à Judæis tanquam Deus adoraretur. Quæ iniquitas cum in civitate innotesceret, populum in sex turmas divisisse, Senes, Adolescentes, Pueros ex una parte, ab altera Virgines, Conjugatas & Viduas, adeoque unitos ad Præsidis Romani palatium cucurrisse, prostratosque in terram, manibus à tergo ligatis, capillis cinere aspersis, flevisse, elatoque tristi clamore eundem Præsidentem rogasse, ne permitteret hominem in templo adorari, quod ad veri Dei gloriam instructum esset. Nunquam minus quis Christianus facere deberet, quando Diabolus aternalibus suis suggestionibus illi bonum aliquod creatum in altari cordis sui collocandum proponit. Si non aliud illud disturbandi idolum, occurreret medium, vocem in cælum attollere oporteret, humique prostratum prius lachrymis consumi, quam peccato consentire, coramque toto inferno sæpe sapius protestari, unum esse Deum nostrum, & non esse alium præter il-

lum, nec justum esse, eundem cum alio comparare. *Unus est altissimus Creator omnium, & metuendum nomen.* Et adhuc erit aliquis, qui contrarium audeat, ut ejecto DEO veto, prima statim suggestionibus diabolicis crevis idolo locum cedat in corde suo?

X. Verùm hucusque non fecimus vela, nisi, ut ita dicam, juxta litteras, nec adhuc altum Mare argumenti propositi intravimus; ad demonstrationem enim Dei unitatem, etiam ratio naturalis accedit. *Non est bona pluralitas principantium.* *Unus ergo princeps.* Necessè est igitur, ut altum hoc Mare ingrediamur, quò sola fides dux noster erit. Hoc pelagus est Sanctissima Trinitas; id est ingenium distinctum præ alijs notabilissimum, credentes enim naturæ divinæ unitatem, distinguimus à Gentilibus, agnoscentesque personarum Trinitatem. Turcis & Judæis separamur, quibus de tam magnâ veritate nihil innotuit. Ut de tam sublimi mysterio aliquò intelligamus, quod cum ipsa luce sese abscondit, lucem inhabitat, inaccessibilem, primò scire oportet, infirmitas esse in Deo perfectiones, quæ hinc intellectus nostri acie cognosci non possunt. Naturaliter enim ex operibus Deum cognoscentes, nihil aliud intelligimus, quam opera ipsa demonstrant, unde à pulchritudine, ordine, à Mundi unitate, bene eundem potentiam, sapientiam & unitatem Creatoris inferre possumus, sed absque ullâ comparatione semper plura cognoscenda restant, quam quæcumque à maximis ejus operibus

proponuntur. Qui Moysis intuetur statuas à celeberrimo Michaële Angelo exculptas, facillè quidem ex illa mirabilem artificis manum ad ipsa quasi saxa animand colliget; sed non ita reliquas præclaras ejusdem virtutes, pietatem, prudentiam, profapiam, cognationem, aliasque prærogativas, quæ ad artem statuariam nullam habent relationem, addisces. Non aliter per accidit, qui creaturas contemplatur. Bene quidem ab ipsis proprietates aliquas Deo convenientes arguere potest, tanquam illarum Authori; sed non eas, quæ non ut Creatori conveniunt, deprehendere licet. Tales sunt proprietates personales, ad quas creaturæ nullam specialem dicunt relationem, secundum originis oppositionem, quæ est inter Personas divinas, sed solum secundum ejusdem essentia identitatem.

XI. Magni igitur hujus mysterij veritatis, quam nunc explico, tota est de Fide, id est talis, quæ licet ab humano intellectu non capiatur, tamen credi debet; qui enim dictis non vult præbere fidem, illi inter nos non erit locus, talem è schola Christi ejicere oportet. *Si aliquis est, qui totaliter elo-*
quatur, non est in schola Christi, sed in
schola diaboli. *longè erit à nostra philosophia.* Ita S. Dionysius Areopagita pronunciat. Et quoniam hæc veritas non tantum est de Fide, sed etiam veritas, supra quam omnes aliæ fundantur, ideo ipsemet unigenitus Dei Filius de celo descendit in terras, ut ore proprio illam doceret; postquam quater mille annis genus humanum totum, aut quasi totum in illius ignorantia detinuit, quasi prius in schola na-

turæ erudiendum & disponendum; ut ita magis aptum ad sublimem hanc lectionem audiendam redderetur, postea in aperta gratiæ scholâ tradendam. *Unigenitus Filius, qui est in sinu Patris, Joau. 1. ipse enarravit.*

XII. In hoc igitur divina natura singulariter ab omnibus creatis naturis est differentissima, quod in una simplici substantiâ tres contineat Personas divinas, quæ vocantur Pater, Filius & Spiritus sanctus, & tali cum ordine, ut Pater ab alia persona non procedat, Filius à Patre, & Spiritus sanctus à Patre & Filio procedat. Attamen non debetis credere, aliquam ideo inter illas esse inæqualitatem: increatus est Pater, increatus Filius, increatus Spiritus sanctus. Immensus est Pater, immensus est Filius, immensus Spiritus sanctus. Independens est Pater, independens Filius, independens Spiritus sanctus, & sic de cæteris. Neque ideo sunt tres increati, tres immensi, aut tres independentes, sunt unus solus. Et in hoc ordine essentiali & æterno tamque æquali consistit infinita illa pulchritudo, in cujus comparatione tota universi pulchritudo, quasi cicindela, apparente sole, dispareret. Ad declarandum aliquid de supremo hoc mysterio varijs uti possem similitudinibus, quas frequenter sancti Doctores usurpârunt; sed ut meliùs à vobis intelligat, unam solum magis propriam adducam. Imaginamini vobis adolescentem, qui attentè se in speculo contemplatur; in illo ipso contemplandi actu planè sibi similem in illa crystallo imaginem detinuit, quasi prius in schola na-

GNERI
Christianus

producit, vidensque se tam formosum, eodem tempore amare se incipit. Hoc ipsum cogitate in divino hoc mysterio fieri, sed modo infinites perfectiore, hoc est Deum omnino decente. Pater enim aeternus in purissimo divinae naturae suae speculo se contemplans expressissimam sui ipsius producit imaginem, sed substantialem, quae cum sit in ipso Deo, est pater Deus, quia ab ipso omnes divinae essentiae perfectiones recipit. Hic Pater & Filius videntes se ad eum pulchros, necessario sibi de se ipsis complacent, & se amant invicem, & hic qui inde resultat amor, est tertia Persona, hoc est Spiritus sanctus in omnibus & per omnia alijs divinis personis aequalis, ut, qui eandem naturam aequaliter participat. Haec sunt mirabilia, quae in rebus creatis ne quidem somnari, multo minus supponere licet. Quare similitudo ante allata, uti & reliquae, quae à viris Doctis adducuntur, verè potius nobis, quam Deo conveniant, suntque, quemadmodum observat S. Hilarius, exiguae nostrae capacitati, non sublimi tanti mysterij altitudini, omnem intellectum excedenti, proportionatae. Verùm quid factu opus? oportet nihilominus illis nos uti, ut aliquid de ijs, quae Deus revelavit, intelligamus, quod licet semper parum sit, multo tamen plaris, quam clara & conspicua perfectionum purè crea-

S. Thom. tarum cognitio aestimanda est. *Ret.*
2.2. q. 2. rum enim caelestium quamvis obscura
ar. 8. cognitio semper evidenti rerum terrenarum perspicuitati longè praeferenda est. Tanto magis, quia omnes Christiani non tantum in confuso, sed

etiam distinctè hoc mysterium credere tenentur, fide nobis manifestatum quod omnium aliorum mysteriorum principium est, & finis. Unde Christianus, qui nihil de illo sciret, Christianus minimè dicendus esset.

XIII. Praeterea incomparabilis huius arcani Divinitatis cognitio plura de Deo nobis manifestat, quam omnes speculationes de ipso à nobis secundum solum humanum discorsum formatae detegere possent. Quod si enim Deus non sit unus aliarum rerum modo, sed ita unus sit, ut etiam simul sit Trius, clarissimè colligitur, etiam in alijs perfectionibus non esse ne quidem modo ordinario perfectum, sed tali, qui plusquam credi possit, longè quascunque hominum cogitationes & conceptus transcendat. *Eccè DEUS magnus visum scientiam nostram.* Hoc igitur modo valde crescit Idea, quam de divina bonitate formamus; si enim illa non nisi limitatè se communicare possit, quemadmodum facit in creatione, quomodo esset infinita? Omnis boni proprium est, minùs vel magis se communicare, prout in se majus aut minus est; ideoque, si bonum finitum se ipsum modo diffundit finito, oportet necessarid, ut bonum infinitum secundum proportionem, id est, infinites se communicet. Crescit divinae potentiae existimatio, quae siquidem est illa potentia, quae non solum omnia producit, quae extra se vult producere, sed etiam intra se terminatae omnipotentis efficacit suae proportionatum producit, id est, Filium suum

divinum, qui aequalem habet cum Patre omnipotentiam! Crescit divinæ Sapientie exultatio: an non enim mens est admirabilissima, quæ veritates infinitas, claras, & cætas solo verbo exprimit, verbo quidem ipsimet menti sumillimo? Crescit exultatio Beatitudinis, quæ felicissima hæc essentia gaudet; cum gaudium, quod ex contemplatione sui ipsius resultat, æquè infinitum, ac ipsemet Deus. Et sic de alijs divinis perfectionibus discurre licet, quas hoc Sanctissimo Trinitatis mysterio, à nobis bene intellecto, modo supereminenti cognoscere possumus, ita, ut Philosophi, quibus de hoc mysterio nihil innotuit, multo minus de DEO cognoverint, quam hodie inter nos mysterij hujus non ignara vetula cognoscat. *Constituar tibi Pater, Domine cæli & terræ, quæ abscondisti hæc à sapientibus, & prudentibus, & revelasti ea parvulis.* Nescio an minimum in hac explicatione me detrauerim; sed non erit plus, quam necesse est, si hinc clariori quadam hujus altissimæ veritatis luce instructi abiveritis: propter hanc enim cognoscendam in cælis creati sunt Angeli & in terris homines; imò ad illam explicandam Deus ipse descendens è cælo assumpsit carnem nostram, ut tam ingens mysterium humanâ linguâ nos doceret. Transseamus nunc ad specialem injuriam demonstrandam, quæ peccato mortali Personis divinis infertur, qui est præcipuus hodierni Discursus finis.

II.

XIV. Ut autem Auditorum meorum
R. P. Stegneri S. I. Christ. Instr. Tom. II.

omnium capacitati me accomodem, necesse est omnino planam incedere viam si enim vobis ostendere vellè, quomodo peccatū cuiusvis divinæ Personæ sit injuria, secundum personalem illarum proprietatem, valde difficulter à vobis intelligeret: quare, ut melius intelligat, necesse est, ut illas potissimum proprietates, quæ singulis attribuuntur, potius producam. Explico me. Omnes perfectiones divinæ absque dubio cuiusvis Personæ divinæ integrè sunt communes, sicut Essentia, supra quam fundantur, omnibus communis est; nihilominus sancta Ecclesia certâ quadam appropriatione Patri adscribit Potentiam, tanquam primo principio, Filio Sapientiam, velut illi, qui per intellectum est, & Spiritui sancto Bonitatem, tanquam illi, qui per amorem productus est. Secundum talem ordinem, sicut manifestior erit injuria, quæ Deus à peccatoribus afficitur, ita etiam facilius erit, ut quivis vestrum illam bene intellectam excretur.

XV. Patri igitur æterno attribuitur Potentia: contra quam, advertite obsecro, quæ cum temeritate insurgat Peccatum. Scire oportet tam vastam tamque universalem esse Dei potentiam, ut sine ipsâ nihil quidquam fiat in Mundo. Si unicum suspitium emittere vultis, necesse est, ut ad illud emittendum Deus vos adjuret. Si vultum ad aliquid vertere vultis, necesse est, ut ad illum vertendum Deus opem suam præbeat; si de pavimento paleam attollere, necesse est, ut Deus etiam ad illam ele-

G

v.n.

GENERI
Christianus

vandam manum vestram adjuvet, aliàs enim nihil unquam fieret; nec manus ad id, quod veller, moveretur, nec oculi venterentur, nec ullum suspitium emitteretur. Quando igitur Peccator aliquod malum committere decernit,

S. Thom.

2. p. 4.

49. ar. 2.

87. r. 2.

9. 79.

41. 2.

Deus, ne libertatem illi auferat, hanc malignæ voluntatis electionem non impedit, sed eam permittit, peccatori quæ dat esse, posse & operari. Quamvis igitur non inclinet ad peccatum Deus, quod totum perverse voluntatis nostræ partus est, tamen ad illas concurrunt actiones, quibus peccatum committitur, ita, ut, exempli gratiâ, cum vindictæ cupidus vulnerat inimicum suum, verum sit, Deum ad vindictæ malitiam non determinare, imò vehementer eam abominari; ac tamen hominem concessæ libertatis possessione privet, illas operationes, quibus vindicta per manum illius, qui vulnerabat, exercebatur, & à quo odium corde fovebatur, ipse etiam à peccante determinatus adjuvat. Quod aded divinæ Potentiæ contrarium est, tamquæ durum, ut ad illud explicandum acerbis servitutis & laboris terminis utatur.

H. 43. 24.

Servire me fecisti in peccatis tuis; præbisti mihi laborem in iniquitatibus tuis. Miserrime peccator, inquit Deus, cum tu mihi servire deberes, me cogis, ut serviam tibi, & quidem in re maximè odiosâ, quæ excogitari possit, hoc est, in iniquitatibus tuis. Quid nunc ampliùs dici potest, quàm Deo contra Deum uti, nec solum creaturis, sed etiam Creatore abuti? & hoc tam intolerabili eum labore, ut omnipotentia mea

doleat? *Præbisti mihi laborem in iniquitatibus tuis.* Audacia hæc est immanis, Tyrannisque inaudita. *Burdigala* famosa Galliæ civitatis Regi suo rebellis, postquam armis priori Dominio subiecta fuit, veniam quidem impetravit, sed audite, quibus cum conditionibus. Ut magistratus in foro publico propriâ manu libertatis suæ privilegia, antiquis civitati denata, combureret. Hoc propria manu privilegia comburendi mandatum fuit sine dubio iustissimi Domitij, & gloriose possessionis ætas, quem in cives propter obediendum sibi debitam exercuit. Ceterum cogitare quælo, quàm durum fuerit his civibus condemnatis, ut magnitudinis suæ ipsi forent carnifices, nec solum pœnam subirent, sed etiam suis manibus eam infligerent. Hoc modo intelligetis, quam detestabilem Deum peccatis vestris cogatis servire servitute, cum illarum actionum executores ipsum esse cogitis, quibus peccata ipsi tam injuriosa, in licem proferuntur, vultisque, ut Deum propria manu contra suam Majestatem operetur, ita ut cum tam misersitis, ut nec stipulam quidem è pavimento atollere possitis, omnia à Deo mutuemini, quibus eum oppugnatis? *Contra omnipotentem roboratus est.* Homo ingratus & infidelis contra omnipotentem roboratus est. Non autem se ipsum roboravit, sed roboratus est. Libero enim suo arbitrio Deum coëgit, ut sibi vires præstaret, quibus contra illum ipsum abuteretur.

XVI. Hæc est illa injuria, quam Peccator Potentiæ Patris irrogat. Sed non est minor, quâ Filij Sapientiâ afficitur. Quandoquidem divina Sapiencia necessariò requirit, ut cum omnia sint oculis illius operta, etiam pariter omnia cognoscat & comprehendat, ut ne unquam ullo modo omnibus præsens ab aliquo cogitationem possit divertere. Quamobrem considerate ingentem illum despectum, quo quisvis peccator oculis Dei contemnit, quos objecto tam abominando ad gravissimam indignationem provocat. *Ut provocare oculos Majestatis ejus.* Reus capitis ad supplicium ductus hoc habet solati, quod ipsi liceat velare oculos, aut saltem claudere, ne parata mortis suæ instrumenta intueri cogatur. Hoc Deus non potest, necesse est, ut præsens omnium peccatorum aspiciat iniquitates. *Omnes iniquitates eorum in conspectu Dei.* Hinc est, quod quodvis peccatum dicatur Dei oculos provocare; necessariò enim eorundem oculis ipsius committi debet. Quare (si de affectibus divinis humano modo discurre licet) cum peccatores Leges Dei transgrediantur, videtur Deus optare posse, sibi non tantam esse scientiam quâ abominationes, honori suo adeò repugnantes, aspicere cogatur. Nec insolitus hic loquendi modus nobis apparebit, si illius, quod per Prophetam Populo suo dixit Deus, recordemur. *Auserte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis.* Quasi peteret, cum il-

le oculos suos ab illis avertere non posset, ipsi ab oculis suis peccata auferrent, abstinerentque à committendis; qui est unicus modus, ut ab illo videri non possint.

XVII. Dixi, quod ille sit unicus modus. De cætero enim non solum malum, quod à peccatore temerario committitur, Deus non potest non videre, cum actualiter in divino ejus conspectu peccat, sed etiam non potest non videre, antequam peccet, & postmodum, quando peccavit. Divina siquidem scientia nec oblivioni, nec novitati subiecta est; quare quidquid mali sit, omne illud semper ab æterno vidit, & in æternum quoque videbit. Ideoque illud momentum, in quo peccatis, justissimâ de causâ dici potest, *momentum à quo dependet æternitas*, quia quamvis aliquando confessione illud expietis peccatum, nihilominus nunquam ab oculis Dei auferetis, cujus scientia præterito caret & futuro, solum præsens habet perpetuum. Unde semper iniquitatem vestram intuebitur, quæ semel fuit, licet non sit amplius. Oprimè cum Davide clamare poteritis. *Averte faciem tuam à peccatis Ps. 50. meis:* Sed hoc esset petere aliquid impossibile amantium more; peccatum enim, licet remissum, semper est ante oculos Dei; non quidem amplius in illâ ipsâ formâ, id est, ut ad iram Deum commoveat, sed est nihilominus quasi offensa Altissimæ Majestati illata, & velut maximus divino oculorum hostis, ita, ut peccatori

GNERI
Tristhanus

Jerem.
23. 24. catori nullus supersit modus, quo à divina presentia illam abstrahere possit, quæ replet universum. *Nunquid non calum & terram ego impleo? dicit Dominus.*

XVIII. Denique id, quoddam super omnia aggravat injuriam, quæ à peccatore divinæ sapientiæ infertur, est modus, quo Deus peccatum cognoscit. Siquidem Deus non tantum necessario debet cognoscere abominabiles peccatoris, non solum debet cognoscere semper, id est antequam peccet, & postquam peccavit, sed etiam pariter in divina Essentiæ speculo illas debet cognoscere. *Id quod est extra ipsum*, inquit Sanctus Thomas, *DEUS non intuetur, nisi in se ipso*: Nos ut rem aliquam intueamur, necesse est, ut ad illam oculos vertamus; non ita Deus, ad cognoscendam illam se ipsum aspicit, qui in se tanquam in purissimâ crystallo omnia comprehendit: *non aliunde videns tenebras, quam à lumine*. Aliàs si hoc modo non cognosceret, scientia divina foret imperfecta, quia indigeret auxilio extrinseco, quasi imperfecta & creata. Quare si ab homine aliquod furtum, fraus, aut luxuria committatur, Deus illud furtum, fraudem aut luxuriam non potest cognoscere, nisi in essentiæ suæ divinæ speculo, semperque ut ita dicam, quoddam inter tenebras nostras & lucem suam facit parallelum. Quare quis poterit comprehendere, quam turpe tunc debeat apparere peccatum, cum in lucidissimo infinitæ pulchritudinis fundo videatur. *Posuisti iniquitates*

Pf. 19. 7.

nostras in conspectu tuo; seculum nostrum; quod est seculum tam corruptum, tamque perversum, seculum nostrum in illuminatione vestra tui. Lutum tantò fœdus in Adamante, quam in vitro apparet, quò splendidiorem gradum excellentiæ præ vitro possidet Adamas. Eodem modo, quam abominabile erit hoc spectaculum, quò iniquitas, essentia divinæ tam perfectæ comparata, representabitur? Ajunt, Neronem gladiatoribus assistentem, miserorum vulnera & sanguinem super arenam sparsum, pretioso quodam smaragdo intermedio aspersisse, quo crudelissimæ plagæ amabiles representabantur. Sic quoque faciunt peccatores: abominabiles suas in illa contemplatione delectatione, quam ab illis habent, quasi per venustum aliquem smaragdum, ideoque omni deservuntur horrore: imò tam amabiles esse apprehendunt, ut adhuc de ijs jocentur, & extollunt. *Quasi per risum operantur scelus.* Cum e contra Deus eas intueatur ut comparatas vultui suo nitidissimo, & splendidissimo, cujus comparatione apparent sanè turpissimæ. Quamobrem quam multo melius foret pro nobis, omnia sustinere mala, quam tam turpe iniquitatis nostræ objectum in divino ejus conspectu ponere, cogereque, ut contra nos lamententur, quòd purissimam scientiam suam vitæ nostræ perversitate violare voluerimus. *Et fecerunt abominabiles terram meam.*

XIX. Deniq; etiam Spiritus S. Benignitas notabilissima à peccatoribus injuria afficit.

afficitur: Quare per Apostolum Paulum vult nos admoneri, ne tantam sibi amaritudinem adferamus. *Nolite contristare Spiritum Sanctum.* Imaginemini vobis bonitatem Dei, velut amabilissimam Matrem, quæ visceribus suis nos fovet, quemadmodum filius in matris utero continetur. Talem seipsum ostendit per Isaiam. *Audite me, qui portamini ab utero matris mee.* Quasi diceret, quemadmodum mater gravida utero suo infanti est omnia; est locus pro habitatione; est lectus pro quiete; est vehiculum ad se movendum; est cibus ad sustentandum; est vita ad respirandum, eodem modo divina beneficentia est homini omne bonum, à quâ omnia divina attributa in utilitatem nostram adhibentur. Potentiâ suâ nos conservat, Providentiâ gubernat, Dulcedine suâ nos demulcet, Misericordiâ veniam impertit, Munificentiâ remunerat, denique Immenfitate suâ, Infinitate & Æternitate, totâque essentia suâ nos beatificat. Jam igitur aliquantisper, sed vivaciter, gravem hanc injuriam perpendite; quâ hæc divina Bonitas à peccatoribus afficitur; qui non solum eodem tempore, quo tanta ab ipsa recipiunt bona nullam matris suæ rationem habens, sed etiam inaudita crudelitate sinum ejus dilacerant? Non igitur sine causâ tales genimibus viperarum à Christo comparati sunt. *Genimina viperarum.* Nam & illi suam pro gratijs acceptis matrem vulnerant, illaque viscera conantur discerpere, à quibus

foventur, tantisque & tam amabilibus modis nutriuntur.

XX. Adhuc pejus est, non tantum DEI bonitatem à Peccatore offendi, sed ideò offendi, quia tam bona est, & quia insuper infinitè bona est, ideò etiam plus offendi. Non est aliqua res in Mundo, quæ minus ideò ametur, quia magis amabilis est, & quæ magis despiciatur, quia contemptu minus digna est. Hæ sunt injuriæ, quæ à solo peccatore incomparabilè Bonitati Dei inferuntur. Si primâ vice, quâ sceleratus ille domum illam infamem ingressus est, crux fregisset, putatisne, illum secundâ vice ingressurum fuisse? Unde ergo illa vobis crescit audacia in peccatum relabendi, nisi ab illa divina bonitatis æstimatione, quæ post offensas reiteratas penitentiam vestram exspectat, veniamque offert? *quia non profertur cito contra malos sententia, absque timore ullo filij hominum perpetranti mala.* Ex hoc ipso igitur capite, quia tam amabilis, tamque æstimabilis est Deus, ipsum offenditis, & ad iram provocatis. Præterea, si Bonitas divina aliquem haberet terminum, timeretis peccata peccatis addere, dubitantes, ne fortè ad tam multa dimittenda se non extenderet. Quia verò non ignoratis, Bonitatem Dei carere limitibus, eadem perfectione suâ pro motivo ad peccata vestra multiplicanda abutimini. Quia ergo Dei Bonitas est infinita, eam vos magis magisque absque ullo timore offenditis, & quod à natura sua infiniti amoris est motivum, illo vos ad infinitas Deo injurias inferendas, nec

Ecol. 8. 12.

GNERI
Tristrianus

solùm ad Bonitatem illius, sed ad Bonitatis ejus divitias omni fide superiores, sed spernendas abutimini. *An divitias bonitatis ejus contemnis?*

Rom. 2. 4. XXI An hoc non sufficeret, ut sapere disceremus, & intra nos ipsos revereremur? *Mementote istud, & confundamini;*

Is. 46. 8. dico vobis cum Isaiâ; *redite pravaricatores ad cor.* Charissimi, dictorum meorum recordemini, pudeatque vos peccatorum vestrorum hucusque commissorum, veramque posthac viam ingrediamini. Quando confessuri estis, memineritis peccando vos pro arbitrio vestro vobis Deum fecisse, imò vos ipsos vestri ipsorum idolum factos esse. *Elevatum est cor tuum, & dixisti: Deus ego sum:*

Ex. 28. *dedisti enim Cor tuum quasi cor Dei.* Clamabat conscientia, alium non esse præter unum Deum, ideoque illum audiendum, ei que parendum esse; vos autem perversâ voluntate vestrâ respondistis, alium à vobis non cognoscî Deum, quàm beneplacitum vestrum: *dedisti cor tuum, quasi cor Dei.* Vosque tanquam ab illo independentes habuistis, & quasi absolutos arbitrij vestri Dominos. Dixisti: *Deus ego sum.* An non vobis videmini propter hæc confusione replendi, si ea confessuri in memoriam revocaveritis? Quod si posthac Diabolus ad similem vos rebellionem sollicitatus est, *redite pravaricatores ad cor;* Considerate, an non æquum sit, ut, cum Deus essentiâ suâ sit unicus, simplex & singularis, primum in animi vestra locum possideat, & à vobis absque æquali colatur? Et quia tanquam Christiani digni facti estis, ut

tam altum sanctissimæ Trinitatis mysterium credatis, *Mementote istud, & confundamini;* perpendite quoque, quâ injuriâ Potentiam Patris offendentis, cum illius concursum consentientis vestris servire cogitis: oportere Sapientiam Filij despectum, quoties ante oculos illius abominabiles vestras posuistis. Quamobrem Bonitatem Spiritus Sancti offendentis, quoties ad liberius peccandum ipsius benignitate abusi estis. Quamobrem, si posthac Diabolus, Mundus & Caro ad tales iniquitates vestras instigent, huic inimicorum termino Honorem Sanctissimæ Trinitati debitum opponite. *Redite pravaricatores ad cor.* Considerate Inabissimam altissimi hujus mysterij ignatum non eâ, quâ vos ejus cognitione illuminatos, gravitate legem Dei violata. Alio aliquo modo in extremo judicij die excusare se poterit, sed quam vos casualationem adferetis? qui Principem quandam in medijs noctis reventis offendit, illi bene potest dicere: *Dominus, ego te non cognovi.* Sed qui in cubiculo & throno regio officio, ignorantiam suam prætereire non potest. Quamobrem, Charissimi, excusabiles erimus, si peccatis peccata addere perrexerimus, postquam Christiana lex tantam nobis de Deo, tribuque divinis Personis, mediante Fidei notitiam tradidit, tamque stricto servitutis particularis nodo per hæc peccatum, earum nomine nobis collatum, omnes devinxit. *Euntes ergo baptizantes eos in nomine*

ne Patri, & Filij, & Spiritu Sancti. Hec igitur impostera inviolabile nostrum debet esse propositum, si non indignè Christiani characterem gerere voluerimus. Una anima sola sit unius solius Dei, tres illius po-

tentia, omnes in trium divinarum Personarum, quarum sunt velut imago, obsequium semper dedicatè fun-

to. *Admirationem cui, intelligam te, diligam te, o beata Trinitas.* Aug. l. 5. de Trini.

DISCURSUS V.

De Injuria, quam Peccatum infert Beneficio Incarnationis.

VNus ex illustrioribus titulis, quibus Isaias Propheta Salvatorem Mundi insignivit, est, quod illum Admirabilem appellavit. *Vocatur nomen eius Admirabile: sed quid vult dicere Admirabile? ut effectus aliquis admiratio. nem moveat, Sanct. Thomas requirit contradictionem sic apparentem, ut ad primam intuitum vera ejus causa ignoretur. Verùm quæ magis insolita, magisque abstrusa inter homines poterat videri contraditio, quam duas naturas infinitè à se invicem distantes in unâ personâ unitas intueri, sicut sunt natura divina & humana? Si hunc Mundum nihil unitum videretis, an non vehementer admiraretis? Attamen major inter Deum & hominem, quam inter Mundum & nihilum intercedit distantia, quare Deum hominem factum intueri, est nihilum cum universo unitum videre. Cur igitur in admirationem capi non debere-*

mus, maximè si consideremus, non solum Deum hominem factum, sed in statum hominis miseri, dolentis & mortui se demississe; & quod immensum superat, omne quod dici potest, in peccatoris habitu & forma comparuisse, quod est minus, quam nihilum? Admirabilis igitur vocatur Redemptor noster; quia in terras descendens contradictiones omnium possibilium maximas in se recepit, univitque. Nihilominus in hoc ipso prodigioso objecto nova à peccatoribus admirationis causa adjungitur contrarietibus ab illis enascentibus. Audio Salvatorem nostrum ab illis in signum positum esse, cui totâ morum suorum contradictione se opponunt: *In signum cui contradiceret. Quæ est Luc. 2. 34.* igitur major admirandi causa, quam videre Deo homini facto ab hominibus contradici, pro quibus se hominem fecit? Magna hæc contradictio, quæ tantopere à peccatorum malitiâ augetur, erit præsentis Discursus mei materia; in quâ ex una parte ostendam, quantum boni à Filij

GNERI
Tristrianus